

Избор најбажнијих бести из часописа

Оружари

Лист Синдикатне организације
"Застава оружје"

октобар 2006 године
број 19

ДА ЛИ ЗБОГ СТРЕСА ИЛИ ГОДИНА
ПРИТИСАК НАМ ЈЕ ИZNAD НОРМАЛЕ стр. 12

РАЗГОВОР СА
МИНИСТРОМ ЛАЛОВИЋЕМ
И ЊЕГОВА ПОСЕТА
НА ПОЗИВ СИНДИКАТА
стр. 2

ОСАМОСТАЉИВАЊЕ
ОД ЕНЕРГЕТИКЕ:
КОМПРЕСОРСКЕ СТАНИЦЕ
СУ СТИГЛЕ, ШТА ДАЛЬЕ?
стр. 17

**"... ДОЛАЗИ ВРЕМЕ ЧИСТИХ РАЧУНА ...
..у свим нормалним државама бар део индустрије је
нешто о чему држава посебно брине"**

Оружари: Привреда Србије у великој мери зависи од решења које се креирају у Вашем министарству. Да ли се још увек размишља о изменама Закона о запошљавању, којим би запослене који су проглашени технолошким вишком, а до пензионисања им је остало мање од 5 година, држава збринула преко Националне службе за запошљавање?

Министар Лаловић: Од те идеје се није одустало, зато што је то добра идеја, а ја не одустајем од добрих идеја. Очекује се само повољан политички тренутак, неопходан је договор унутар Владе, као и неопходна скупштинска већина.

У овом тренутку је у нашој држави посебна политичка ситуација. Ова идеја је актуелна од лета, и тада је планирана измена Закона на јесен, међутим, активности око доношења новог Устава су све одложиле, на жалост. Сада се већ поставља питање да ли ће иједан Закон бити дат на скупштинско усвајање, сем уставног Закона. Очекујем да и нова Влада која буде формирана после ових избора, као и следећи министар у чијој је надлежности ова област, прихватити ову идеју, јер сви аргументи које смо изнели иду њој у прилог. **У припреми је Закон о запошљавању лица са инвалидитетом којим се предвиђа обавеза послодавца да запосли известан број таквих лица. Да ли ће предузећа, као ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ АД, имати посебне погодности зато што запошљавају већи број инвалида рада од максимално обавезне квоте?**

У наредном периоду ће се решавати судбина Заштитних радионица, и такозваних ДЕС-ова. Када су у питању Заштитне радионице имамо две ситуације, једну када матично предузеће које је формирало Заштитну радионицу иде у неки процес промена, и друга када је матично предузеће престало да ради, и Заштитне радионице које су у њиховом саставу желе да се издроје и да послују самостално.

Ми ћemo, у сваком случају, посебно пратити процес њихове приватизације, и у Агенцији за приватизацију је већ договорено да се неки процеси зауставе док не будемо системски решили то питање.

Што се тиче Заштитне радионице која је у саставу ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ АД, оно што је основно то су предложени пројекти који би се финансирали из предвиђених фондова. Неопходно је да се установи који су то послови, како би се одобрила средства за реализацију пројекта.

Нови Закон о запошљавању и професионалној рехабилитацији уводи поново III категорију, која је била укинута 2003. године, јер смо увидели да није добро да постоје само две могућности: потпуно здрави и трајно неспособни за рад.

Да бисмо на прави начин решили сва присутна

Министар Слободан Лаловић у разговору са представницима синдиката Застава Оружје и листа Оружари

питања везана за инвалиде, како инвалиде рада тако и на оне по рођењу, користићемо и моделе других земаља које су са успехом системски решили сличне ситуације.

У јавности постоји мишљење да известан број инвалида рада није дошао до тог статуса на ваљан начин и да то наноси штету онима који су заиста болесни. Да ли се размишља о ревизији инвалидских решења?

У неким приватизованим компанијама се већ отворило то питање. Ја лично сматрам да постоји потреба за неком врстом ревизије, односно увида у то ко испуњава услове да има статус инвалида. На пример, представници борачко-инвалидских организација који имају око 12000 чланова, већ су упутили захтев за ревизију, јер имају сазнања да око четвртине не испуњава услов. С друге стране, takoђe захтевају да им права остану иста или да се повећају. Ми се сасвим слажемо са тим, да се дају права онима којима стварно треба.

Следеће године ће вероватно доћи до процеса ревизије, ако не на нову државе, нови власници ће то урадити. Ми морамо рашчистити ту ситуацију да би стварно заштитили инвалиде. Долази време чистих рачуна.

наставак на страни 4 →

→ (наставак са стране 2)

Оружари: У предузећима која упошљавају инвалиде рада известан број инвалида рада постоји проблем око остваривања право на рефундацију зараде због неусаглашености ставова у Вашем Министарству. Како превазиђи ово стање?

Министар Лаловић: Знам да је присутан проблем са издавањем допунских решења, на основу којих предузећа као ваше рефундира зараду за упослене инвалиде. И ових дана је планиран састанак са одговорними у Фонду ПИО, како бисмо превазишли новонастала ситуацију.

Како бисте оценили улогу синдиката у нашем друштву и да ли су радничке организације постале равноправан партнери држави и послодавцима?

Мислим да имамо већи проблем са послодавцима, него са синдикатима, још увек је лошије организована, мање компетентно наступа та послодавачка страна. Један од проблема јесу колективни уговори, на којима треба озбиљније радити. Очекујем да ће у наредних неколико година те послодавачке структуре у Србији постати праве, озбиљне, да ће имати текуњу.

Неки велики инвеститори који су дошли у Србију, као US STEEL, они делују озбиљно, из угла послодавца. Треба мало времена да наши "нови" власници науче правила игре. Наиме, нови власници схватају и живог човека као власништво, не само капитал.

Што се тиче синдиката, по мени, сви синдикати који постоје у Србији имају објективан проблем да се прилагоде промењеним околностима. Синдикати су један дужи временски период, од почетка деведесетих ушли у један процес промена, у понашању, у схватањима, али је очигледно потребно још времена да они сазрију.

Реално, у данашњој ситуацији, имамо да су јачи синдикати у предузећима од оних организованих на нивоу целе државе. То није добро зато што се суштина ствари, или проблема може решити само системом. Синдикат који се бори у једном предузећу, уколико систем није уређен, уколико не постоји организација која га заступа на нивоу државе, онда тај синдикат има проблем. Сви синдикати треба да изверше такве промене, које се тичу потреба за кадровским променама, за неким демократским односима унутар синдиката, суштина је да се прилагоде новим условима, нова су правила игре. Сви наши синдикати, данас, морају да схвate да при преговорима око зарада са страним фирмама које послују у Србији, морају да укључе И многе нове елементе које раније нису познавали. Мултинационалне компаније, уколико процене да су захтеви синдиката нереални и неприхватљиви, уколико нема обостраног разумевања, могу увек да затворе компанију и напусте нашу земљу. Синдикати морају да схвate те промењене околности. Један број синдиката то разуме и мења понашање, по мом мишљењу. Најслабија тачка синдиката је на нивоу државе.

Колико ће спровођење Националног инвестиционог плана допринети постављану повољније привредне климе у Србији?

Национални инвестициони план има две функције. Прва је да се поправе услови живота грађана а друга да се искористе средства која иду преко Министарства привреде за отварање што повољнијих услова за инвестирање. Ту је и део који припада капиталним инвестицијама, то су путеви, инфраструктура. За Министарство рада, запошљавања и социјалне политike, за реформу система социјалне заштите издвојено је 30 милиона евра. Та реформа ће коштати укупно око 100 милиона евра,

али је то у интересу милиона грађана Србије. Национални инвестициони план ће помоћи, посредно, највише тако што ће створити оптималне услове за инвестирање у Србији.

Каква ће бити судбина специфичних привредних грана као што је нпр. Производња оружја? Може ли држава да са неким посебним мерама стимулише ту производњу или њу треба препустити утицају тржишних механизама? По мом мишљењу, с једне стране ће и та индустрија бити изложена тржишним условима привређивања, она мора постати продуктивнија, ефикаснија, квалитетнија јер тржиште не трип та врсту тзв. "наопаке заштите". С друге стране, у свим нормалним државама је бар део индустрије нешто о чему држава посебно брине.

За време интервјуја у Београду, Министар Слободан Лаловић је прихватио позив Синдиката за поседу Крагујевцу и нашој фабрици 11.X -2006, што је реализовано - разговор са представницима синдиката и пословодством у Крагујевцу

Колико на активности које предузима ово Министарство имају утицај Ваши лични ставови, ваш поглед на проблеме везане за област социјалне политике?

Можемо да констатујемо да постоје два глобална приступа овој проблематици: један паневропски и други ваневропски-амерички. Ја сматрам да сам успео да постигнем неку врсту равнотеже између ова два приступа, што је јако тешко остварити.

Ако сте "свише социјални", то на први поглед изгледа добро, али онда овде нико неће желети да отвара фабрике, тако да то на крају никоме и не донесе ништа добро. Мислим да смо успели да пронађемо равнотежу која је неопходна, јер није добро ако у комилуку, у Мађарској на пример, ничу фабрике, а код нас не. Ми тиме онда нашим радницима нисмо учинили услугу.

Одговорна власт је она која размишља дугорочно, а не од избора до избора, да се свиди некоме. Може се рећи да, какву економску политику будемо водили, и ова и наредна Влада, тако ће нам и бити.

→ (наставак интервјуја на страни 10 у оквиру Рапорта Чланству)

АКО НАМ ЈЕ ЛОШЕ - НЕ МОРА ДА БУДЕ ГОРЕ

Народ Србије често је скретао на странпутицу. Кривца за то можемо пронаћи међу политичарима из времена које посматрамо. Свему томе значајно доприноси једна одлика нашег менталитета, да многим стварима приступамо еуфорично. Знајући то, манипулатори, каквих има свуда, хране ту нашу потребу за недовољно промишљеним одлукама и за њих резултат је ту.

Највиши национални интерес сваког народа је да добро живи, да обезбеди будућност свом потомству. Морамо се манути митова и бити у реалном свету. Како ћемо живети, одлучујемо на изборима. Та, од већине недовољно схваћена истина за резултат има да препуштају другима да одлучују о њиховој будућности. Нови избори су на прагу. Сигурно се питате какве све ово везе има са синдикатом. Има везе са животом, а синдикат мора да брине о животу људи.

Присуствујемо сумраку синдикализма у Србији. Синдикат је могао да има, не значајну, већ најзначајнију улогу у времену тако значајних промена у друштву, као што је транзиција. То се догађа, можда једном у хиљаду година да се тако rapidno мења облик власништва, а ми смо пропустили ту прилику. Знам да ће функционери синдиката свих нивоа сложно узвикнути "Не, синдикат постоји". И тачно је постоји, или какав! Синдикат ће постојати увек. Он је једнствено цивилизациска потреба људи. У неким срединама ће јачати, затим слабити, зависи од следеће догађаја, или институционално постављен са перманентним утицајем у друштву, тешко је формирати. То је пре свега зато што су већина инстанци у синдикату постала места личног задовољства за појединце. Ту седе углавном, ментално разбарушени хедонисти, без идеја, осим да опстану и

Највиши национални интерес сваког народа је да добро живи, да обезбеди будућност свом потомству

Синдикат мора да има своју идеолошку потку: социјално-праведно друштво до максимума, давање шансе сваком појединцу да успе, а то значи бесплатно школовање, право на рад и др. права али не само декларативно

Тачно је да се сада јако лоше живи или живели смо и горе.

приграбе што више чланарине. Једини пут који их занима, јесте њихов лични. Сваки прород нових идеја бива одбачен без одговора, ако та идеја није добра, која је боља.

Потребна су нам релативно брза решења да се сачува ово што је од синдикализма у Србији преостало. Мислим да тај пут води ка политици. Директан или индиректан, то су нијансе, али тим путем с мора поћи ако се жели утицај. Време решавања проблема уличним протестима за теме које нису опште друштвене, полако остаје иза нас. Залагати се за синдикат без идеологије исто је као да се залажете за обездуховљеност људи. Синдикат мора да има своју идеолошку потку: социјално-праведно друштво до максимума, давање шансе сваком појединцу да успе, а то значи бесплатно школовање, право на рад и др. права али не само декларативно. Контекст у који треба сместити овакво друштво је јако неповољан. Негативни ефекти глобализације која је у основи позитиван процес су пред нама. Десетинама година социјално праведна друштва полако скрећују са тог пута под принудом економије. Ипак морају се препознати политичке снаге које вику у том правцу или направити политичку снагу која ће то радити. За то је потребно много рада са чланством.

Тачно је да се сада јако лоше живи или живели смо и горе.

Ако живимо лоше, не мора да нам буде горе, зато када гласате препознајте која се странка залаже за вредности блиске човеку који живи од свог рада. То је једино битно, не може се живети од националних митова. А што се тиче синдиката плашим се да ће се његово реструктуирање извршити кроз-стечај.

Југослав Ристић

Издавач: Синдикална организација Застава Оружје. За Издавача: Југослав Ристић, Главни уредник: Катарина Јаковљевић, Сарадници: Драган Стаменовић, Сања Антонијевић, Јасна Милановић, Душица Радуловић, Помоћник Главног уредника за техничку припрему: Невен Петровић, сарадник: Верољуб Јецић, насловна страна: Милош Поповић, илустрације: Зоран Ивановић стр 7,17, Иван Радуловић, стр 12 фотографије: Радосав Миладиновић, Алекса Грковић Адреса: Трг Тополиваца 4, Тел./факс: 034/323-059, e-mail: sindznp@verat.net WEB: www.oruzari.co.yu

**Колаж наслова и поднаслови из чланака у вези
наше фабрике и синдиката**

janas.co.yu

utorak, 3. oktobar 2006.

*Sindikalci fabrika domaće namenske industrije
sutra odlučuju da li će i kada započeti protest*

Oružari pisali Vuku Draškoviću

Ugrožena i modernizacija proizvodne opreme

СИНДИКАТ КРАГУЈЕВАЧКЕ ФАБРИКЕ ОРУЖЈА
ОРУЖАРИ ТРАЖЕ ОДШТЕТУ

КРАГУЈЕВАЦ -

VESTI

IZVOZ

Ljuti oružari

sreda, 20. septembar 2006.

ekonomija

*Domaćoj namenskoj industriji stopirani izvozni
aranžmani vredni oko pet miliona dolara*

Kragujevački oružari traže od države da im nadoknadi štetu

Kragujevac - Povodom zau-

LALOVIĆ: USKORO ĆE BITI REŠEN PROBLEM IZVOZA ORUŽJA

Kragujevac - Ministar za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku

(наставак са стране 5) ПОКРЕТАЊЕ ИНВЕСТИЦИОНОГ ЦИКЛУСА

према Застава енергетици, али и због тога што ми често нисмо ни имали компримовани ваздух, а и био је неквалитетан. Нова опрема увезена је из Енглеске, производач је Compr Air. Опрема је модерна и производи онолико компримованог ваздуха колико је тренутно потребно у фабрици, а модуларног је типа, тако да се капацитет производње прилагођава околностима и задовољава наше будуће планове до 2010. године. ЦНЦ опрема дефинитивно не може да ради без квалитетног компримованог ваздуха. Смањили смо аутоматски трошкове производње, ефекти ће се још боље видети у следећој години. У међувремену ћемо, надам се, решити комплетне дугове према Застава енергетици. Завршен је и тендар за производњу топлотних енергетика у Застава оружју. Пристигло је 9 понуда. По дефинисаном пројекту биће реконструисана комплетна мрежа и

изграђено сопствено постројење за производњу топлотних енергетика за грејање, али и паре за процесе производње, како зими, тако и лети. Та инвестиција је нива 3 мил. ЕУР. Када изаберемо понуду тражићемо начин да се што пре почне са реализацијом тог пројекта.

Да ли ће се политичке промене одразити на пословање наше фабрике?

Обавеза фабрике је да до краја октобра, а према Закону о привредним субјектима, усагласи Статут Застава оружја као акционарског друштва. До тада ће много ствари бити јасније. Промењен је однос учешћа појединачних акционара и треба дефинисати начин на који ће се даље дефинисати управљање друштвом. У том смислу радимо усаглашавање са осталих пет фабрика Одбрамбене индустрије да јединствено наступимо. Потребна нам је помоћ Минист-

тарства одбране и Министарства за привреду, па следи састанак на коме ћemo разјаснити неке дилеме. Дилеме су везане за удео друштвеног капитала и његово даље представљање, јер се та категорија укида после 30. новембра. Треба размотрити и начине финансирања инвестиција од стране Министарства за привреду. Пословодство и Синдикат су упутили писмо Влади Србије да чујемо њихово мишљење, њихова разматрања и како ће се то даље одвијати. Бројна реација може зависити од усвајања новог Устава, као и резултата избора који следе. За нас је најбитније да морамо завршити дефинитивну трансформацију из друштвеног предузећа у акционарско друштво, где ће се на челу фабрике појавити прави акционари, Држава, Фонд за развој и разрешити трансформација друштвеног капитала.

Разговор водила: Јасна Милановић

РАПОРТ

ОСВРТ НА ПОСЕТУ ШВЕДСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ И БУДУЋУ САРАДЊУ

(Метал 41) донела нам је око 26 000 евра. Од тих средстава део је искоришћен за куповину 7 рачунара за Центар за образовање. У пројекат сарадње, који је иницирала организација АБФ, укључени су синдикати Застава оружје, Застава аутомобили и УГС независност. За вођу пројекта од стране ова три синдиката, изабран је Југослав Ристић (синдикат Застава оружје). Током боравка четворице представника синдиката Шведске, одржан је семинар којим је омогућено боље повезивање и успостављање сарадње ових синдиката. Такође, обављена је едукација синдикалних активиста за даље догађаја која ће да уследе после приватизације. Шведски представници су обишли и школу компјутера коју тренутно похађа 24 полазника, подељених у 4 групе. Овакав начин рада је оставио повољан утисак на Швеђана који су обећали наставак, надамо се, успешне сарадње. Нарочито снажан утисак су оставила искуства Швеђана о начину преговарања са пословодством, искуства у приватизацији фирм, начин ангажовања болесних радника на радним местима. Такође је за нас било интересантно да и незапослени могу бити чланови синдиката као и њихов модел ангажовања запослених у синдикату.

Октобар 2006: 4.октобра 2006 одржан је састанак синдикалних представника 5 фабрика Одбрамбене индустрије Србије, а повод је разматрање проблема забране извоза наоружања у земље Ево-азијског региона, са којима су ове фабрике већ потписале уговоре. Састанак је изазвао велико интересовање медија, нарочито писмо упућено министру иностраних послова Вику Драшковићу.

16. Октобар 2006: У Београду је одржана конференција за новинаре председника Синдиката металалаца Србије Зорана Вујовића и синдикалних представника 6 фабрика Одбрамбене индустрије на којој је нарочито наглашено које последице ће ове фабрике претрпети уколико се пронаће решење за издавање извозних и транспортних дозвола. Синдикат металалаца Србије је обећао да ће пружити помоћ овим фабрикама у свим будућим активностима.

→ (наставак са стране 4)

У наредном периоду кључ у Србији ће бити директно инвестирање, на том макроплану, као и неколико важнијих послова које ми овде још треба да обавимо, као нпр. промена у систему образовања - морамо школовати људе за друштвене потребе, за потребе привреде. Морамо створити такве услове да део инвеститора пожели да уложи у Србију.

Највећи друштвени проблем у Србији јесте незапосленост, која је резултат свих претходних процеса који су разрушили привреду Србије. И данас, стално пристижу спискови предузећа која подносе захтев за одобравање социјалних програма, због предстојећег процеса приватизације. Поставља се сада питање да ли смо ми нпр. у Српској фабрици стакла у Параћину изгубили 1500 радних места, или смо добили 1500, јер је од 3000 запослених, после приватизације 1500 остало да ради.

Оно што је основни проблем у транзицији је тај што дужи временски период велики број људи не осећа побољшање, само трпи.

-Недавно сте изјавили да ће изменама и допунама Закона о запошљавању бити поштрене мере према незапосленима који одбијају понуђени посао. На које мере сте конкретно мислили? Увшћемо мере да ако незапослени одбије посао

Сумирајући резултат августовске посете представника синдиката из Гетеборга и представника организације АБФ (центар за образовање запослених), обратили смо се неким нашим представницима синдикалних целина, учесницима ових сусрета, жељећи да у непосредном контакту са њима сазнамо њихово виђење датих сусрета. На **Милоша Милошевића**, синдикалног представника РЈ "ЗРАК", највећи утисак су оставиле следеће теме: Искуства о запошљавању инвалида и начин њиховог ангажовања на радним местима, радна миграција становништва (за њих је нормално ићи у потрагу за послом и ван места становљања, што је за код нас неодрживо због тренутне економске ситуације). Веза синдикалних организација и одређених партија, па би, по њему, ова посета представљала више политички маркетинг но синдикално приближавање.

Бата Петровић, представник (развој производа): Остварена сарадња са синдикатом металалаца из Гетеборга

ЧЛАНСТВУ

ПОСЕТА МИНИСТРА ЛАЛОВИЋА

На позив Самосталног Синдиката, наше Предузеће посетио је министар за рад, запошљавање и социјалну политику Слободан Лаловић. Том приликом министру Лаловићу представљен је инвестициони програм развоја ловачког и спортског оружја, као и програми за упошљавање инвалида рада Заштитне радионице "ЗРАК". "Проблеми војне индустрије нису решавани из објективних разлога, јер је она тек од пре два месеца у надлежности Србије", истакао је министар Лаловић, и најавио да ће ускоро бити решен и проблем који је настао због обуставе извоза војног наоружања и опреме у земље Евроазијског региона. Такође, министар Лаловић је обећао и помоћ за добијање повољног кредита од 279 милиона динара, који ће се употребити у циљу модернизације пропизводње, као и могућност да се одобре пројекти Заштитне радионице "ЗРАК", у износу од 3 милиона евра.

ПОСЕТА ГРАДОНАЧЕЛНИКА СТЕВАНОВИЋА

Скупштини синдикалне организације која је одржана 21. септембра 2006. године, на позив Одбора Самосталног синдиката Застава Оружје, присуствовао је и градоначелник Крагујевца Верольуб Стевановић.

Од градоначелника је затражена подршка при решавању неколико кључних проблема који у великој мери оптерећују пословање нашег Предузећа, а то су: забрана извоза наоружања и војне опреме, застој у реализацији социјалног програма и разграничење имовине бившег Друштва Групе Застава. Посебно је наглашена потреба за интервеницијом градоначелника у Управном одбору Застава Енергетике, која сталним блокадама жиро рачуна и неадекватним грејањем појединачних целина угрожава функционисање предузећа. Том приликом градоначелник је обећао да ће се активно укључити и искористити свој политички утицај како би се омогутило ефикасније пословање ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ АД.

ЗДРАВСТВЕНИ БИЛТЕН

ЛЕКАРИ САВЕТУЈУ:

Шта је хипертензија и како је лечити

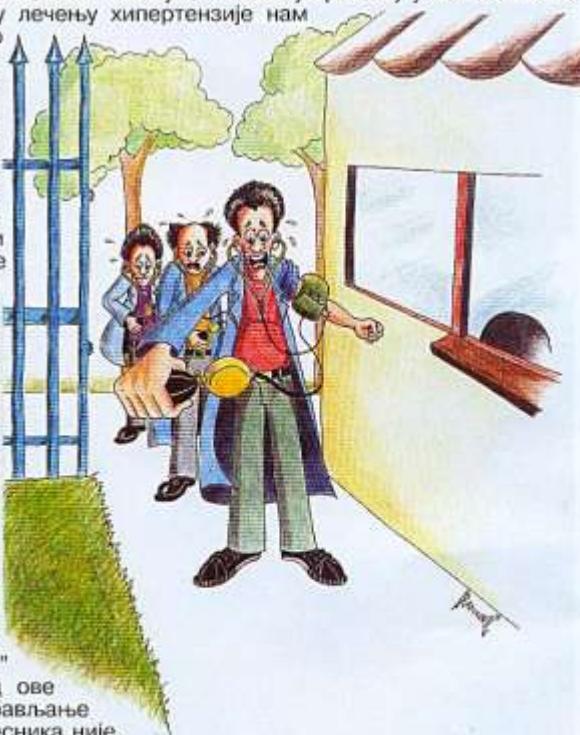
Др Оливера Китанић и Др Оливера Радовановић

Редакција наших новина одлучила је да уведе нову рубрику под називом - ЛЕКАРИ САВЕТУЈУ -, у циљу заштите радника у разним здравственим областима. Одлучили смо да сазнамо нешто више о хипертензији или о повишеном крвном притиску. Посетили смо Заставину амбуланту у просторијама медицине Рада. У сусрет су нам изашла два врсна стручњака, интерниста др Оливера Радовановић и интерниста др Оливера Китанић. Њихова прва напомена на почетку разговора је да хипертензија као болест није наивна и надају се да ће они који ово буду читали, мало боље порадити на себи у циљу квалитетнијег живота. Битно је и да поред често слушаних и раширених информација из разних медија (штампаних и електронских) и чињеница као на пр. да пушење доприноси појави високог притиска, да су неки од симптома да имате висок притисак честе главоболје, зујање у ушима, малаксалост при физичком напрезању, послушамо следеће стручне савете лекара:

"Хипертензија је болест измереног артеријско-венског притиска који прелази вредности од 140/90 (горњи/доњи) јединица живиног стуба. Идеалне вредности су 120/80 јединица. Имамо више узрочника за појаву ове болести. На првом месту је стрес, који је нажалост немогуће избегнути у времену у коме живимо и начину на који живимо. Затим велики проблем у лечењу хипертензије нам представља алкохол. У народу влада веома погрешно и опасно мишљење да чашица алкохола доприноси, како сами кажу, бољем раду срца, бољој циркулацији, бржем деловању терапије итд. Прави савет је: **Не радите то никако, придржавајте се савета лекара и прописане терапије.** Веома је битно истаћи правилну исхрану како у превенцији тако и у лечењу ове болести. Ако знамо да је висок крвни притисак оштетио крвне судове, онда морамо итекако пазити шта једемо. Исхрана мора бити квалитетна, богата витаминима, пресне или куване намирнице. Следећи савет: Избегавајте, боље рећи не користите јаке запршке, чварке, сухомеснате производе и сл. Ужине треба да буду лагане. Још један узрок хипертензије је и поремећај рада штитасте жлезде. Саветују се редовне контроле и уважавање препорука стручњака из ове области.

Долази и до такозваног варирања крвног притиска, где је потребно чешће мерење. У том случају сте сами себи лекар. Прописану терапију треба дозирати према постојећем стању, опет наглашавамо дијету код хипертоничара (особа која пати од високог притиска). Занимљив је податак да Вас на западу нико од лекара неће пустити да под високим притиском (вероватно екстремније измерене вредности) одете на посао. Ми овде имамо проблем код пацијената који одбијају препоручено боловање под изговором: "Ја не осећам да ми посебно смета, ја могу, ја морам да радим..." У зависности од степена оштећења организма од ове болести људи се различито и осећају. Ипак обављање физичких послова током радног времена таквих болесника није баш препоручљиво. Дугогодишњи пациенти то веома добро знају. И на крају овог кратког осврта на болести хипертензије, пациентима се препоручује да уз правилну исхрану, штетње на чистом ваздуху и примену редовне терапије ипак долазе код нас на редовне контроле.

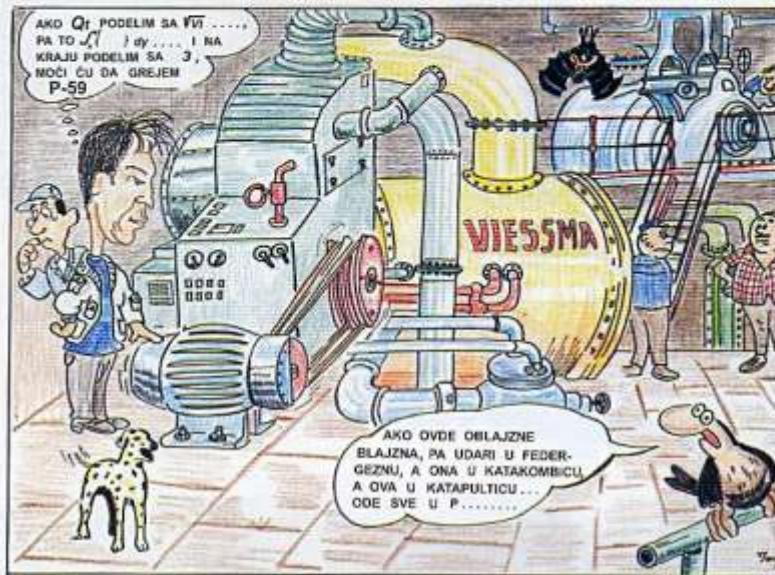
За редакцију разговор водила: Душица Радуловић

ГРЕЈНА СЕЗОНА ПРЕД НАМА:

Како побољшати квалитет грејања

Још једна грејна сезона је пред нама. Поучени искуством од ранијих година, питамо се како смо се припремили за грејање фабрике за наступајућу зиму? Сагледавањем целокупне ситуације уочено је низ проблема у функционисању система грејања: **стара и дотрајала инсталација** и дотрајала грејна тела, што за последицу има енорман губитак грејних флуида; **монополистичко понашање** од стране **Заставе енергетика**, што знатно утиче на економски аспект грејања; неадекватно грејање у појединим целинама (пример: **радионица "Тројке"**); **велики губици и неекономично грејање** објекта који за грејање као флуид користе технолошку пару (пример: **града Технолошког**) и тд. Због свих наведених разлога приступило се решавању проблема, како би се побољшао степен грејања и задовољство запослених. Уочена већа оштећења примарне и секундарне топловодне мреже су санирана

од стране Одржавања колико је то могуће. На основу одлуке директора Предузећа приступило се компримовању радног простора, с обзиром на смањење броја запослених и потребног радног простора. Ова акција је у току. Пример за то је исељавање свих функција из зграде Технолошког и зграде Лабораторије, на друге локације у оквиру фабрике, чиме се постиже да се зграда искључи са системом даљинског грејања, водоводне мреже, струје и тд. што за последицу има значајну уштеду енергофлуида. Међутим, због величине проблема, након сагледавања, целокупно решење је могуће само свеобухватним фазним решавањем. Зато је директор и формирао Одлуку о изради "ИДЕЈНОГ РЕШЕЊА И ДАВАЊЕ ПОНУДЕ У ВЕЗИ СА ПРОЈЕКТОВАЊЕМ И ИЗГРАДЊОМ ДВЕ БЛОКОВСКЕ КОТЛАРНИЦЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈОМ ВРЕЛОВОДНЕ И ПАРОВОДНЕ МРЕЖЕ", која је објављена као Јавни позив у дневном листу Политика 26.06.2006. Рок за достављање понуда је био 01.10.2006. Комисија задужена за

давање предлога најповољнијег понуђача је примила око 30-так пријава и сада је у фази разматрања. Када се овај пројектни задатак буде реализовано предузеће ће имати вишеструке користи: **бићемо независни од стране Заставе енергетике**, добијемо **квалитетно грејање** у свим целинама предузећа, **рад сушаре** у дрвном погону ће бити **непрекидан**, проблем грејања ће бити адекватно решен за наредних 20 до 30 година, потреба за енергентима типа топла и врела вода, неопходна за поједине производне циклусе због технолошких решења, биће трајно решена и тд. Реализација овог пројекта је планирана за почетак грејне сезоне 2007. Так тада можемо очекивати свеобухватно решење проблема звано грејање у фабрици.

Драган Стаменовић - Фрца

КОМПРЕСОРСКЕ СТАНИЦЕ ВЕЋ РАДЕ !

Идеја за боље и бесплатно грејање П-59

"У циљу даљег осамостаљења Застава Оружја у погледу потреба за енергофлуидима наша фабрика је успешно завршила пројектни задатак под називом "Пројектни задатак за израду Главног машинског, Главног грађевинског и Главног електро пројекта компресорских станица (постројења)" и пустила у рад компресорско постројење типа ComprAig, чиме су потребе наше фабрике за компримованим ваздухом радног притиска 7,5 бара у потпуности задовољене за дужи временски период. Компресорско постројење је пуштено у рад 16. августа 2006 године. Састоји се из две целине, где већа компресорска станица капацитета 85 м³/мин компримованог ваздуха покрива потребе матичне локације Застава оружја а мања капацитета 5 м³/мин покрива потребе галванизације. Исплативост инвестиције је евидентна. Након година стагнација у погледу улагања у опрему и инфраструктуру предузећа **ова инвестиција** нам говори да **нашу фабрику очекују бољи дани !!**

По пуштању у рад компресорског постројења појавила се **занимљива идеја за искоришћењем топлог ваздуха** из постројења а који сада несметано **одлази у атмосферу** и може се у зимском периоду искористити за **квалитетно грејање** неких локација (пример погон П-59, где је иначе слабо грејање). Идеја је разматрана од стране стручњака и дошло се до закључка да је уштеда у првој години коришћења класичног грејања у односу на инвестицију у

инфраструктуре која је потребна да би се тај ваздух употребио за грејање у релацији 3:1. Односно, инвестиција је **исплатива, већ трећином** грејне сезоне и на даље би тај погон практично имао **бесплатно грејање**. Да ли због неких наслеђених навика из прошlostи, или због инернтности надлежних, до реализације још није дошло. Уштедимо фабрици да би свима нама било боље.

Драган Стаменовић - Фрца

Због боље информисаности наших радника, уводимо нову рубрику:

"Поставите питање синдикалу"

**Драган Милосављевић -
ШЕМСА, председник
подружнице ПРЈ 13**

ПРЈ 13 у ПРЈ 21, због објединавања производње војног наоружања, иде веома споро и тешко, по мишљењу Драгана Милосављевића. Присутни су такође и проблеми са ХТЗ опремом, као и са резним и стезним алатима, застарели машински парк, као и лоши услови у којима раде запослени у

Као председник подружнице једне велике производне целине, са преко 300 чланова, Драган Милосављевић-Шемса у Одбору Самосталног Синдиката је већ други мандат.

Проблеми са којима се свакодневно сочавају запослени у производњи су бројни, а улога председника подружнице је да, уз сарадњу са осталим члановима Одбора, заштити интересе запослених.

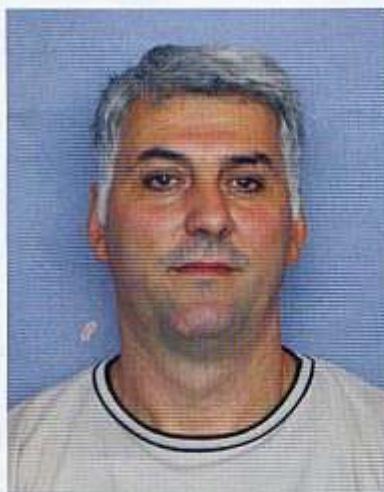
Када је у питању ПРЈ 13 може се рећи да су активности у овом погону, покренуте у овој години, имале за циљ повећање ефикасности и омогућавање бољих услова за рад запосленим.

Међутим, пресељење машинског парка из

овој производној целини, Сама квалификационија структура говори о томе да је просек личних доходака око 18.000 динара, што је недовољно за задовољавање основних потреба радника, који су све старији и болеснији, и услед тога је присутан све већи број захтева упућених Синдикату за помоћ у новцу, али и лековима.

Током НАТО бомбардовања уништен је велики део радионице. Један број запослених који су радили на санацији последица на разореном подручју, у међувремену, оболео је од тежих болести, па је и њима потребна додатна помоћ. Драган Милосављевић-Шемса, када говори о свом ангажовању, наглашава да рад председника подружнице овако посебне производне целине, захтева непрестано доказивање и рад са запосленима, како би се пронашла најбоља решења ради заштите права и интереса запослених.

Осим функције председника подружнице Драган Милосављевић - Шемса у Синдикалној организацији Застава Оружје такође је и председник две комисије: Комисија за спорт и Комисија за маркетинг.

**Милан Андрић -
председник синдикалних
подружница 0290 и 0590**

самосталног синдиката заснован је на добровољности, значи на сваком раднику је одлука како ће да поступи".

С обзиром да по старосној структури спадамо у фабрику са старијим кадром, неизбежно је питање шта се и на који начин предузима да се помогне радницима, имајући у виду да је све

У овом тешком времену и ситуацији у којој се налази фабрика, а радници грцају под теретом економских проблема, тешко је од безброжај питања одабрати баш она права а не одговорити некоме коме је одговор неопходан. Зато ћemo заједно са синдикалним представницима појединачних целина покушати да дамо одговоре на бар нека тренутно актуелна питања.

Наш први саговорник је Милан Андрић, синдикални представник целина 0290 и 0590.

На питање које се, нажалост, понавља из године у годину, "Шта мисли о вишку радне снаге у нашој фабрици", он одговара: "Генерални став

више болесних а који због опште познате ситуације нису баш у могућности да поднесу све трошкове лечења.

Сложили смо се да је прилив средстава, с обзиром на постојеће потребе мали, али да за екстремне случајеве постоји разумевање па се уз одговарајућу лекарску документацију настоји да се такви случајеви реше.

Што се тиче отпадног огrevног дрвета, имајући у виду смањену производњу, јасно је да и поред комисијске поделе та помоћ није, због лошег квалитета дрвета, адекватна.

Набавка и испорука дрва, од добављача ван фабрике, сви знамо, како се одвија.

Говорећи о проблемима у целинама чији је представник, мишљења је да помака, мада малих, има. Фабрика је обезбедила униформе за раднике Ф Т-О-а као и Л З С, али је зато опрема са којом се ради прастара, при том се мисли на рачунаре и друге неопходне уређаје, надајући се да ће се у додледно време наћи средства за набавку новијих. На крају, каже Милан Андрић, за чланове својих синдикалних целина, да су изузетно коректни, да му је жао што због свог специфичног радног времена, није у могућности да чешће буде у контакту са њима и да им се због тога извинљава. Милан Андрић је председник комисије за безбедност у Синдикату и председник Удружења ратних војних инвалида града Крагујевца.

НАМЕНСКА-КРАГУЈЕВАЦ